

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "
Nrul de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.
Lună de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pastorale.

(S) Trăim vremuri extraordinare. Ne este în primejdie însuși ființa națională, căci dacă vom ajunge despoiați de cultura națională, cine s'ar mai încumeta să tragă la îndoială — povârnișul ?

Și nu mai este o frază afirmarea că suntem împinși spre povârniș, așa că numai un om extraordinar, un fel de Șaguna, ar putea să înlăture primejdia... Unul ori mai mulți!

Dar un, Șaguna nu se ivește decât odată chiar în sinul națiunilor mari.

Lipsa unui bărbat providențial trebuie deci împlinită cu o acțiune bine organizată la care să ia parte toți: prelați, cler, deputați și, în genere, întreaga noastră clasă cultă.

Am și simțit o sinceră bucurie cetind pastoralele I. P. S. Sale mitropolitului I. Meșianu și a P. S. Sale episcopului I. Papp.

Am văzut, că într'adevăr, prelații bisericii naționale române sunt profund îngrijorați de soarta școlii și bisericii române și din parte-le sunt decise a face tot ce le stă în putință pentru a se salva cât e posibil.

P. S. Sa episcopul Aradului formulează în același și o imputare. Zice adică:

»pe lângă toate sfaturile și povețele arhierestii, pe lângă toate îndemnulile date de mai marii voștri în cursul timpului și îndeosebi în cursul celor 40 de ani din urmă, de când avem dreptul de a ține școală și învățatori, unii nu și-au dat seama de fel, iar alții nu și-au dat seamă în m-

sură cuvenită de urmările păcatului neascultării, și acum, unii ca aceștia vor fi silii să se convingă de amarul proverbului, pe cât de vechiu, pe atât de adevărat: »Ai carte, ai parte, n'ai carte, n'ai parte«, pentru că după proiectul de lege, referitor la alegerea de deputați dietali, cel ce știe scrie și celi, numără fiecare și are de sine câte un vot, iar cei ce nu știu scrie și celi numai 10 vor numără un vot.«

Și asta e adevărat: în decursul celor 40 ani, de când avem Statutul organic, s'a dat prea puțină atenție școlii, am fost cu toții și nepăsători și puțin dispuși la jertfe față de școala noastră confesională. *Îndeosebi s'a neglijat instrucția femeilor, așa că e ridicol procentul femeilor știutoare de carte și în- tristător de mare numărul femeilor din pătura cultă cari au instrucție străină, ceace în viitor se poate combate numai prin susținerea și sporirea școlilor de fete, menite a da o cultură aleasă națională mamelor române de mână.*

A fost dar nu numai potrivit, ci momentul suprem, ca prelații noștri să caute să încălzescă sufletele credincioșilor și să-i facă devotați în ce privește interesul pentru instrucțiunea confesională.

Aceasta mai ales acum, când stăpânirea s'a năpustit ca un uragan asupra școlii române și când fără o acțiune extrașcolară conștiință și energie condusă suntem amenințați să pierim.

Iată de ce dăm o deosebită atențiune nu numai pastoralei dela Crăciun a P. S. Sale episcopului Aradului ci și circularului tri-

mis protopopilor și cetit la biserici a doua zi de Crăciun.

Și cele mai bune sfaturi însă numai așa vor avea rezultat îmbucurător, dacă vor fi ascultate și urmate cu tot dinadinsul.

Prelații, incontestabil, caută să-și facă datoria: ei atrag luarea aminte asupra răului și arată mijloacele de îndreptare și apărare.

Vine însă acum rândul protopopilor, preoților și învățătorilor să traducă în fapte povețele înalților păstori. Precum incumbă și sinoadelor datoria a pune consistoarele la dispoziție tot ce se cere pentru ca știința de carte să poată fi răspândită în cercuri cât mai largi.

Nu-i cu dreptate apoi ca totul să se pună numai în sarcina preoților și învățătorilor, ci toți câți știu carte: fruntașii țărani de pe sate și ori ce cărturar (medic, avocat, proprietar etc.) să-și ia partea ce i-se cuvine din munca extrașcolară fără care ne prăpădim!

Cât este iarna, fiecare român știutor de carte să învețe carte pe alt român, și iată, pe anul viitor va fi îndoit de mare numărul românilor știutori de carte; vom scăpa astfel de rușinea ca noi să fim cea din urmă nație (la ce privește analfabetismul) în țara asta.

Dacă nici acum, în ora douăsprezece, nu ne vom deștepta și nu vom înțelege importanța acestei acțiuni de salvare a neamului, într'adevăr am fi vrednici de pierirea pe care ni-o prepară regimul kossuthist. Pentru că nu e vorba să învățăm carte numai pentru ca să sporim numărul votanților dintre noi,

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Din valurile vieții.

De Ioan Slavici.

(Urmare.)

VII.

Planul Zoel era pe cât de simplu, pe atât de potrivit cu firea ei.

»Am, — zicea dânsa, — să mă țin de capul lui și 'n trel patru zile-l bag în draci«.

Eră pentru dânsa chestiune de amor propriu să arate, că poate și s'ar fi simțit foarte umilită, dacă n'ar fi reușit. La celelalte nu se mai gândea dar și-l era mai mult ori mai puțin indiferent, dacă va fi ori nu Bucur la timpul potrivit gata cu comisarii și cu martorii.

Aproape tot atât de mult ținea s'o facă fără de ajutorul Profirei, care mijloca adeseori asemenea întâlniri.

Unul dintre păcatele organice ale femeilor ca Zoe e însă lipsa de discrețiune. N'o lertă pe ea firea să facă mai ales în fața Profirei, care venia de când cu dnul Benga adeseori pela dânsa. Nu-i mai vorbea ce-i drept, nimic, dar pândia, ca s'o găsească într'o stare sufletească, în care poate să ncerce din nou a o îndupleca!

Nu avea Zoe încredere în Profira, ba nu se 'ndoia, că dânsa, aflând adevărul, ar fi 'n stare să se ducă la Cicorescu, ca să-l vestească. Ea însă tot nu s'a putut stăpâni și-a scăpat vorba, că s'ar putea că ntr'una din cele mai apropiate zile s'o roage de ceva.

Cocoana Profira se uită cam pe subț gene la dânsa.

De ce adevărat ar fi putut s'o roage Zoe, pe care o știa atât de proastă, încât nu era în stare să facă ceva fără de știrea dumnilui!?

»Nu înțeleg«, — grăi dânsa uitându-se stăruitor în fața ei.

»Am să-ți spun când o fi să fie«, — răspunse Zoe.

Cocoana Profira dete din umăr.

»De ce nu chiar acum?« — întrebă ea.

»Nu se poate, — răspunse iar Zoe; — să vedem mai înainte«.

Dar, la urma urmelor, putea, ba chiar trebuia să-i spună, ca să n'o găsească nepregătită, dac'ar fi având nevoie de dânsa.

»O mică întâlnire«, — adăugă ea.

»O întâlnire — tu? — Și dacă simte el ceva?« — grăi cocoana Profira.

»Ce-ți pasă!? — grăi Zoe, dar fața ei, privirea ei, felul în care roșia vorbele, toate o dedeau de gol, încât Profira, trecută cum eră prin toate, putea să vadă cât de coloz, că nici el nu-l pasă și că nu fără de știrea lui face ceace are de gând să facă.

»O fi având mișelul vre-un interes, — își zise ea în gândul ei, — și profită de dânsa«.

De câteori nu se face așa ceva!? — Sunt părinți, care-și jertesc copiii: de ce să n'o facă un bărbat cu femeia, care i-s'a dat în slăbiciunea ei roabă? —

»Cu cine?« — întrebă ea.

»Asta nu pot încă să-ți spun«, — răspunse Zoe foarte hotărâtă de a nu i-o spune decât la

nevoie, când n'ar putea să aibă întâlnirea fără de mijlocirea ei.

»Zoe, — grăi cocoana Profira într'un ton stăruitor. — Tu tot tu rămâi! — Tare mă tem, că o faci chiar îndemnată de el. — Ți-am spus de atâtea ori, că el numai plăcerea și-o face și folosul și-l caută. — Minune ar fi, dacă m'arși înșelă crezând că și acum el profită de tine, ca să-și facă treburile, și tu ești destul de proastă, ca să te lași«.

Zoe rămase ca făcătorul de rele surprins asupra faptel.

Se deprinsese a-l pune pe Bucur foarte sus în gândul ei. Nu se îndoia despre iubirea lui, și dintre oamenii, pe care-i cunoștea, nu erau decât de tot puțin, acela, pe care-i socotea atât de bun și atât de cuminte ca dânsul. Acum ea fu surprinsă de odată de simțământul, că cocoana Profira tot are dreptate și că el în adevăr profită, ca să-și facă treburile.

»E foarte cuminte dumnilui, — urmă cocoana Profira, care simțise efectul vorbelor, pe care le grăise. — Să aibă așa de pomana o femeie ca tine și să-și mai facă treburile cu ea. — Să stai și să te crucești!«

Zoe nu zise nimic, dar recunoștea, că în adevăr așa este, și Bucur se coborî în gândul ei alături cu cel mai nemernic omen.

»Și pentru un asemenea om ai refuzat tu partide strălucite — urmă Profira dându-i zor. — Oameni ca Benga puține găsești și n'o să mai poți găsi nici tu peste doi-trei ani«.

»Te rog să nu-mi mai vorbești de el! — strigă Zoe vărsându-și focul.

ci mai ales pentru ca știința de carte să ne fie pavază împotriva tendinței stăpânirii de a ne nimici cultura națională și slăbindu-ne astfel, să ne împingă în Sodoma mentalității și tendințelor actualei politici șoviniste maghiare.

Să folosim deci vremea care trece întru a ne întări prin luminarea minții și înobilitarea inimei. Altfel ajungem în iobăgia celui mai păcătos regim oligarhic.

Numirea domnului Ion I. C. Brătianu. în „Monitorul Oficial“ de ieri a apărut următorul decret regal:

Carol I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate:

Văzând demisiunea ce ne-a lăsfățat dl. Dimitrie A. Sturdza, președintele consiliului Nostru de miniștri și ministrul secretar de stat la departamentul afacerilor străine,

Am decretat și decretăm:

Articolul I. — Această demisiune este primită de Noi.

Art. II. Dl. Ion I. C. Brătianu, ministrul Nostru secretar de stat la departamentul de interne și ad interim la acel al afacerilor străine, este numit președinte al consiliului Nostru de miniștri.

Art. III. — Președintele ad interim al consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 27 Decembrie 1908.

Carol.

Președintele ad interim al consiliului de miniștri,

Sp. Hurei.

Iată și raportul dl. Sp. Hurei, președintele ad interim al consiliului de miniștri:

Sire,

În urma demisiunii dată de dl. Dimitrie A. Sturdza, președintele consiliului de miniștri, din cauza sănătății sale adâncizate, Majestatea Voastră a binevoit a hotărî ca consiliul de miniștri, împreună cu președinții corpurilor legislative, să supună Majestății Voastre părerea lor asupra înlocuirii președintelui consiliului.

Am onoare de a spune demisiunii Majestății Voastre că consiliul de miniștri și președinții

corpurilor legislative, luând act cu cea mai gândăcă mahnire de hotărîrea dl. Dimitrie A. Sturdza, în unanimitate, au fost de părere ca dl. Ion I. C. Brătianu să fie însărcinat cu președinția consiliului de miniștri.

Sunt, cu cel mai profund respect
Sire,

Al Majestății Voastre
Prea plecat și prea supus servitor,
Președintele ad interim
al consiliului de miniștri,

Sp. Hurei.

Procesul pentru mănăstiri.

„Telegraful“ scrie: În procesul intentat din partea mitropoliei noastre bisericești sârbești, pentru cedarea celor trei mănăstiri, cari compet bisericii noastre, anume: mănăstirea din Baxdin, Sânt Georgiu și Meșoi, toate în Banat: biserica improcesantă sârbească și-a înaintat răspunsul la actul de improcesare.

E o lucrare uriașă, săvârșită de patru avocați, dintre cei mai buni, de naționalitate sârbească, lucrare care se estinde pe câteva sute de pagini tipărite, format mare, și conține o sumedenie de date istorice, împărțite în patru părți, toate obținute să dovedească, cum că pe vremea înființării mănăstirilor din întrebare, nu erau români în Banat, deci mănăstirile reclamate din partea noastră n'au putut să fie înființate de români, ori pentru români, ci de sârbi, pentru sârbi.

Se provoacă apărătorii intereselor bisericești la istoriograful nostru mai nou, dl. N. Iorga și Dr. A. Bunea, cu cari vremea să dovedească, că pe atunci, în secolul 15 și 16, biserica noastră nu a avut nici o organizație, deci n'a putut să aibă nici mănăstiri, și să facă provocarea și la dl. Ianoș Benedek, care încă împărtășește vederile istoriografulor nostri din era nouă.

Domnului avocat Dr. Emil Babeș din Budapesta, reprezentantul mitropoliei noastre ortodoxe, îi revine acum greutățile de a răsturna cu dovezi acceptabile din partea judecătoriei toate excepțiile sârbilor. Și după cum suntem informari, domnul Babeș își consacără acum tot timpul și întreaga activitate acestui proces de mare însemnătate pentru noi, studiind răspunsul sârbilor și adunând materialul pentru replică, care are să fie înaintată judecătoriei până la 16 Martie n. 1909.

Dnul Dr. Babeș are ca colaboratori la săvârșirea acestei munci grele pe dnul Nicolae Zîg, secretarul nostru mitropolitan, și pe domnul Dr.

G. Alexici, un bun scriitor al trecutului nostru și cunosător profund al istoriei bisericești noastre și al celei sârbești. Iar în adunarea datelor li dau bun ajutor Preacuvioșii Lor Arhiepiscopii Hamea și Mangra, și distinsul avocat din Timișoara Em. Ungurianu.

Și până va fi gata replica dl. avocat Babeș putem anunța, că s'au găsit și vor fi întrebunțate date foarte prețioase și autentice, din cari se va putea convinge judecătorii, că nu e întemeiată de loc afirmarea sârbilor, că în secolul 15 și 16 când s'au înființat cele trei mănăstiri numite, nu ar fi existat români în Banat, mai ales în comitatul Timișului, pe teritoriul căruia se află mănăstirile; ci că tocmai din contră, au fost români, dar n'au fost sârbi, decât numai niște familii singuratici. Și când sârbii au venit în număr mai mare în Ungaria, la anul 1690, sub conducerea patriarhului Cernovici, mănăstirile toate au existat deja, și au fost încredințate patriarhului spre administrare numai în mod „provizoriu“, dându-i-se atunci titlul de patriarh al „națiunilor sârbe, valahe, și bulgare“.

Făcând aceste comunicări publicului care se interesează de procesul bisericești noastre pentru mănăstiri, dorim dl. avocat Babeș și colaboratorilor săi bun succes la munca grea pe care au să o săvârșască!

Din România.

Rezultatul alegerilor din București. În capitală s'a făcut ieri alegere de balotaj pentru completarea celor trei locuri vacante de deputați dela coleg. II de Ilfov. Votarea s'a făcut tot la zece secțiuni, cu aceleași birouri cari au funcționat și Duminea trecută.

Rezultatul alegerii s'a cunoscut la orele 7 seara.

Concentrarea datelor dela secțiuni a durat până la orele 10 seara când dl. G. Buzdugan, președintele biroului central a proclamat aleși pe dnl. N. Fieva, B. Păltineanu și I. Th. Florescu, cărora le-a și liberat certificatul de alegere.

Alegerea senatorilor dela Prahova. Duminea a avut loc alegerea pentru un loc la col. II. Senat, devenit vacant prin moartea regretatului Castilil.

Rezultatul este următorul:

Dl. I. Demetrescu Agrar, liberal, 190 voturi.

Dl. Chr. Negoescu, conservator-democrat, 171 voturi.

Dl. Luca Elefterescu, conservator 143 voturi.

Biroul a declarat balotaj.

Aniversare. Luni îmblinindu-se 15 ani dela căsătoria Altețelor Lor Regale principele Ferdinand și principesa Maria, dl. Brătianu a prezentat felicitări în numele consiliului de miniștri atât Suveranilor, cât și familiei princiere.

Aranjamentul cu Turcia.

Nu va fi război.

După lungi debateri cu Turcia, monarhia noastră a făcut un aranjament cu imperiul otoman în chestia Bosniei și Herțegovinei și azi e sigur că nu vom avea război cu noua împărăție constituțională.

De câteva săptămâni încoace aceasta a fost chestia care a pasionat toată lumea diplomatică: negocierile cu Turcia. Când prin anexiune cele două provincii de sud au fost alipite definitiv monarhiei, o mare furtună de indignare s'a stârnit în Turcia. Poporul turcesc a hotărât măsura cea mai gravă împotriva răpareței monarhiei, boicotul comercial. Până când la început Austria nu voi să audă de nici un fel de concesiune Turciei, enormele daune pricinuite de boicot au silit-o să stea la învoială.

Aranjamentul de acum e rezultatul boicotului și a atitudinii amenințătoare a opiniei publice turcești. Guvernul turcesc a

dacă să-și lăsa și pe aceeași. — O dărașă bună, era bună, își pierde toată viața și umbra de lei până acolo, mai stătea tânău, mai se plimba neastâmpărâtă, mai plângea, se spunea lei de una, colo de alta și nu era în stare să facă nimic.

Bucur era foarte supărat când a găsit-o în lipsă. Tocmai acum! — O zi pierdută era lucrul mare în împrejurările, în care se afla el. — Cu cât mai mult își dădea însă el supărarea pe față și cu cât mai stăruitor era, cu atât mai vădit se pătrundea dănaș de gândul, că cocoașa Profira avea dreptate și cu atât mai pornită era spre îndărătnicie.

Ziana următoare cu toate acestea s'a dus, și iust urma lui Ciocoreșu, a ajuns să i se uite de câteva-va ori în ochi și să-i zâmbească cum știa dănaș, dar nu erau lucrurile cum și te lăchipses dănaș și iar a trecut o zi fără ca ea să poată zice o'a făcut ceva. (Va urma).

H A Z.

Un regrut e dus la supravizitație, că n'auzede! Cât strigau căprarii, el căsca gura și spunea că n'a auzit. Medicul regimentului, când vine în rând, zice:

— Ia acultă, răgută, tu ești ala care ceri să îți trecut la rezervă, pentru că ești surd?

— Eu dile căpitan!

— Așa, asta o auziși? Zece zile la latunec cu tine!

„Ba am să-ți vorbesc, — stăru cu cocoaș Profira, — și n'o să te las până nu te vei desmetici. — acum ești tânău și frumoasă și plină de nuri, acum ai să-ți croiești și tu soartă, ca să ajungi ca mine. Ce poate adevă să-ți dele Bucur al tău. — Azi mâine o să-ți dele afară și dela poliție și-o să ajungi o blăță de bărbieră, ba chiar mai rău, slugă la un barbier, dacă nu s'ar întâmplă cumva să te pomenești într-o bună dimineață, că-ți iei la Văcărești, că multe rele se șoptesc, ba se spun chiar tare despre dănașul.“

Zoe era repusă. Știa și dănaș, că așa este și începu să plângă — cum îi era leiul!

„Ce plângi!? — grăi cocoaș Profira. — N'ai de ce să plângi! Dacă e în lumea aceasta cineva care nu are de ce să plângă, ești tu. Ți-am spus că lei scos din minți pe dl. Bonga, că e'n stare să facă orice pentru tine, că o să ai viață ca în rai, și viitor asigurat cu dănașul, c'o să îți stăpână la casa lui, iară nu roabă, că lui nu îi pasă nici de rude, nici de pătenți, nici de superiori. — Nu plânge, ci fă-te femeie cu minte câtă vreme mai ești încă în floare, și să-mă bicecuvintezi viața toată.“

Zoe însă plângea, mereu plângea.

„Dar eu nici n'am vorbit măcar cu el, — întâmplă ea în cele din urmă.“

„Să vorbești, — o încredință cocoaș Profira, — și-o să-ți vezi eu totul altfel, să trăiești o zădărniciu cu el și o să-ți înbești mai mult decât pe asta, care nu știe decât să profite de tine. — Profită tu... Uite, asemenea întâlniri s'au și al!“

Zoe dădea cu îndărătnicie din cap.

„Să mă țai și nu!“ — își zise dănaș, și așa și era în adevăr gândul ei, dar ziana așa nu s'a

dat pe sub mână toată libertatea mișcării de boicot și în loc de a se feri de conflict, el a căutat conflictul cu monarhia. Timp de trei luni de zile am stat între pace și război. Monarhia a fost nevoită să facă mari transporturi de trupe în provinciile anexate. Pretutindeni, pe întreaga întindere a monarhiei s'au făcut cele mai mari cheltuieli cu pregătirile eventualului război.

Și deși s'a ajuns la un aranjament, pacea asta a costat monarhia aproape cât și un mic războiu.

Iată rezultatele unei politici de energie iată că nu totdeauna politica de »prudență« și »chibzuință« e cea mai potrivită și că un popor poate realiza adesea mai mult cu energia decât cu blândețea.

Iată știrile privitoare la aranjament:

Din Constantinopol se anunță că ambasadorul austro-ungar, marchizul Pallavicini a făcut marelui vizir Kiamil Pașa următoarea propunere:

Austro-Ungaria își dă învoierea prealabilă pentru ncheierea unei convenții comerciale ridicându-se taxele vamale turcești dela 11% la 15% și introducându-se unele monopoliuri. Monarhia oferă și o despăgubire financiară de 2 milioane și jumătate de lire turcești pentru moșiile statului pe teritoriul Bosniei și Herțegovinei, moși care au aparținut odinioară statului turcesc.

Propunerea asta a făcut cea mai bună impresie la înalta poartă. Este sigur că guvernul turcesc va primi propunerea. După o știre mai recentă, poarta a primit chiar propunerea ambasadorului și aranjamentul ar fi perfect.

Impresie în Belgrad.

Știrea aranjamentului a produs o impresie de consternație la Belgrad. Consiliul de miniștri, sub președinția regelui Petru a ținut lungi deliberări. Serbia nădăjdise că va găsi în Turcia un aliat puternic împotriva Austriei. Aranjamentul a venit să strice toată socoteala asta. Pentru a-l împiedeca consiliul de miniștri a hotărât că va trimite din nou pe Stoian Novacovici la Constantinopol, pentru a adresa Turciei invitarea să nu prinzească nici un fel de propunere a Austro-Ungariei. Șifrii bandelor sârbești au hotărât să și reia activitatea în Macedonia în cazul că Turcia va face aranjamentul cu Austria.

Din străinătate.

Prințul Nichita despre război. Londra, 11 Ianuarie. — Corespondentul militar al ziarului „Daily Telegraph“, care călătorește acum în Balcani, a fost de curând în Cetinje, unde a fost în audiență la principele Nichita.

Corespondentul a întrebat pe Nichita că ce păreri are despre război.

Prințul a răspuns că cererea Muntenegrului e justă. Muntenegru nu turbură pacea, ci Austria e cauza complicațiilor, care amenință viitorul și existența Muntenegrului.

Războiul nu s'a început încă, pentru că am promis Puterilor, că voi aștepta hotărârea conferinței. Cu toate că Muntenegru a suferit mult și suferă încă, vom continua îndeplinirea loială a datoriilor noastre, însă nici un moment nu vom uita viitorul patriei noastre. Așteptăm, ce ni se va oferi, înainte de a ne câștiga drepturile cu armele.

Se poate că în caz de război Austria să fie învingătoare, însă nu va merge așa ușor, pentru că muntenegrenii vor lua cu toții armele și cu armele în mână vom muri.

De altfel va fi mai bine dacă se va stinge acest neam, decât să ajungă sub jugul unei puteri străine. Muntenegru pretinde, că între Spizza și Cetinje să fie legătură de comunicație cu calea ferată, mai departe să fie legată prin un teritoriu cu Serbia. Numai pe baza aceasta ne putem împăca. Austria în trecut a păcălit într'un mod foarte isteț pe muntenegreni, aceasta acum nu se mai poate întâmpla.

Sperăm că ni se va da dreptate și că puterile vor respecta drepturile noastre ca să scape Muntenegru de pericolul unui războiu nedrept și sângeros.

Catastrofa îngrozitoare din Sicilia.

În urma săpăturilor cari se fac cu stăruință, pentru de a se mai mântui ce se poate, și-acum, după două săptămâni, se mai găscăsi ființe omenești îngropate de vii între ruine.

— Știrile cele mai proaspete ne confirmă că numărul morților se urcă la 160,000. Al răniților ar fi tot așa de mare. Pagubele materiale încă nu se pot socoti nici măcar aproximativ.

Descoperiri nimitoare.

Messina, 28 Dec. — Eri s'a făcut o descoperire uluitoare. Subt dărămăturile unei case s'a găsit măcelarul Benzaja, în vârstă de 43 de ani, care a trăit 14 zile fără hrană sub ruinele casei sale. Și cel mai fioros, el a trebuit, în vremea asta, să vadă de aproape cum mor rând pe rând nevasta și cel patru copii ai lui.

— Trupele continuă lucrările de salvare. Eri, vremea a fost foarte protivnică: a căzut o ploaie torențială însoțită de trăsnet. Zguduiriile mai continuă din când în când.

Ordinea publică e perfectă la Messina. Subdirectorul serviciului sanitar a declarat, că condițiile generale sanitare din toată regiunea vizitată de el este satisfăcătoare.

La Reggio a fost ieri o furiună foarte violentă; și azi mai curge încă ploaie torențială.

Săpăturile.

Catania 29. În Messina s'au început săpăturile pentru scoaterea de sub dărămături a relieviilor și a operelor de artă. S'au salvat până acum multe lucruri de preț.

— Ieri a fost scoasă, dintre ruine o fetiță de 15 ani, a bacherului Peter. Fetița mai trăia încă, dar la o jumătate de oră a murit.

Azi au mai scos de sub dărămături un om bătrân, sântos. El își închipuie, că a trecut o singură noapte, de când stă ascuns într'un colț întunecos. Dar spune, că noaptea asta i-a părut grozav de lungă.

Statistica victimelor.

Iată cea mai recentă statistică privitoare la victimele din Sicilia și Calabria:

Messina	108.000
Palmi	31.000
Mileto	2.300
Bagnara	800
San Giovanni	3.700
Palero	3.300
Sicilia	2.800
Total	156.000

Adăugând și suma oelor morți în spitale și 3000 morți în S. Eufemia, suma tuturor morților urcă la 160.000. Tot cam atâtă e și numărul celor răniți.

Darul regelui Italiei pentru cei nenorociți.

Roma, 27 Decembrie. Afară de cel 200,000 de lire date până acum pentru victimele din Si-

cilia și Calabria, Regele Victor Emanuel a dăruit pentru acelaș scop un milion împărțit astfel: 500,000 de lire la Crucea-Roșie și 500,000 la comitetul național de ajutor.

Câteva amănunte.

Ziarele din Roma sunt pline de amănunte îngrozitoare asupra catastrofei. Lăsăm să urmeze aici rezumatul unei scrisori trimise din Reggio de către corespondentul unui ziar:

Pe când Reggio muriă, drept în față muria și Messina ridicând spre ceruri flăcările incendiului său provenit din spînderea pulberărilor și a magazinelor de petrol. Cele două orașe amice în viață și unite în clipa morții pîreau împreună. Când soal ziua, dezastrul apără în toată mărimea sa spaimăntătoare. Apoi veni foamea. Din nici o parte nu veni ajutor. Linile telefonice, telegrafice, ferate erau interupte și Reggio eră izolată de lume.

Din Messina, unde nu se știa nimic despre dezastrul din Reggio, să cerea ajutor cu focuri de tun.

Au fost două zile îngrozitoare. Cel îngropaș de vii mureau din ceas în ceas cerând înzadar o mână frățiască pentru a-i ajuta. Cel scăpaș erau torturaș de frig și de foame. Și foamea făcēja, că pentru o bucată de pîne să se schimbe focuri de revolver.

Oamenii transformaș în bestii ridicară mîna în contra frașilor lor tot așa de nenorociți și persecutaș de soartă.

Zile îngrozitoare! Rănișii mureau; cei ce căutau scăpare, pîreau pe drum de frig și de foame. Escadrelle de ajutor au găsit drumurile de lîngă oraș pline de cadavre. Unii trăiră mîncînd în timp de 2—3 zile un cartof sau doi, alții rămăseră cu stomacul gol. Vapoștele cu ajutoare se duceau foarte la Messina.

Asfel Reggio rămase în agonie două zile, până ce venită primele vapoște germane cu ajutor. Și tot se mai afla în agonie.

În contra oricărui ajutor eficient trebuie recunoscută, că nu e nici pîne destulă, că apa lipsese, că trupele lipsese, și că ajutoarele guvernului, sunt cu totul neluostuitoare.

După trei zile fără desgroșati cei acoperiș de vii. Se mai afla încă sub ruine câte un nenorocit, care, dacă nu înnebunise, aștepta din moment în moment să se redat vieșii.

Acum în sfișit opera de salvare a luat proporșii mai mari. Acesta este un noroc, căci dacă nu se gitean în curind orașele ruinate, de rănișii și de scăpaș cu viașă, foamea și frigul facieia numărul celor morți prin cutremăr și în urma rănilor primite.

Petrecerea meseriașilor din Arad.

Sămbătă seară, a trela zi de Crăclun, meseriașii români din Arad au ținut o prea frumoasă petrecere la »Casa Națională«. Petrecerea a reușit foarte bine în toate privințele și s'a arătat că meseriașii noștri sunt o dată plinși de viașă și doritori de mișcări românești. Un semn foarte îmbrucător e faptul, că intelectuali din Arad s'au pătruns de datoria lor înfășișându-se într'un număr destul de mare. Lucrul acesta a stărnit multă bucurie printre meseriașii.

Sala eră plină de lume: intelectuali, meseriașii și poporul venise să asiste. Printre cei de față am observat de dnii Dr. Ștefan C. Pop, cu dna, Sava Rălcu, Dr. Romulus Veliici cu dna, dna Savu, părintele Traian Vășianu, Dr. I. Marșieu, Dr. C. Iancu, Cornel Lazăr, Dr. T. Moišti, Dr. Iacob I. Nemeș, V. Arjoca, I. Papp, I. Vancu, I. Bogoevici, M. Popovici și alșii.

S'a jucat »Arvinte și Peștea« și rolurile susținute bine de dșoara Toma și dnii Maniu și Stancu, au produs mult haz. Dșoara Toma a a mai spus și »O mamă« de Eminescu, dl O. Ossenkop, un olandez trăit în România a spus cu mult talent de interpretare două monologuri («Cerșitorul« și »Cântăreșul nebun«) dar e păcat că pr: nunșarea și accentul său nu sunt încă destul de românești. O surpriză ne-au adus bucășile

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depoșit de parfumerii, instrumente medicale, materii de baniș daglat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gumă (preservative), de bărbierit, și pentru menașii; cizuri, lecheruri, compoșții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vapoșeli și diferite materii.

Máthé și Soșul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

cântate de corul dirijat de dl Constantin Savu. Truda dânsului a fost răsplătită din belșug, căci corul a executat foarte bine bucățile *Marșul muncitorilor*, *Corul vânătorilor*, *Moșul la drum* și *Marșul lui Tudor*. Remarcăm cu plăcere caracterul național al celor mai multe bucăți.

După executarea programului, s'a încins horă urmâtă de alte jocuri românești până despre ziua.

Suntem nevoiți să încredințăm și aici mizeriile ce poliția încercă să facă oricărei mișcări românești din Arad înainte de petrecere, ea a cerat organizatorilor textual piesei și al bucăților cântate la petrecere pentru a le controla, mă rog, despre partea trădării de patrie, fraște, fără a găsi cârligul dorit.

În schimb, seara, onorabila poliție locală ne-a cinstit cu prezența ei prea atentivă, trimițând vre-o 8-10 agenți cari să descopere orice eventuală trădare clandestină.

Asociația națională aradană.

Invită la balul »Asociațiunii« în Arad pentru cultura poporului român, care se va țineă Joi, în 29 Ianuarie (11 Februarie 1909 în sala hotelului »Crucea Albă« la orele 9 seara. Prețul de intrare: pentru familie 10 cor. pentru 1 persoană 6 coroane. Informațiuni dă: Dr. Cornel Iancu, avocat în Arad, (Telefon Nr. 191). Arad, 26 Decembrie 1908 (8 Ianuarie 1909).

Comitetul aranjator.

Voci de presă.

Retragerea dlui Sturdza. — Ministerul Ion Brătianu.

Din »L'Indépendance Roumaine«: Dl Dimitrie Sturdza ocupă un loc așa de mare în viața publică a României, încât retragerea sa constituie un fapt din cele mai însemnate. Înalta sa personalitate a ocupat în ultimele timpuri scena noastră politică, și, dacă numele său e legat, de o jumătate de veac, de toate evenimentele însemnate din această țară, rolul său a fost cu deosebire precumpănitor, de când, după moartea lui Ion Brătianu, a fost chemat la conducerea partidului liberal.

Cel din urmă guvern pe care l-a prez dat, a scăpat România de faliment, mulțumită înțelepciunii sale adânci, pe care nu o intrăce decât energia sa nesirămutată și patriotismul său nobil. Ministerul actual, pe care l-a condus până acum și pe care l-a părăsit, a scăpat țara de o catastrofă ce-i punea în joc însăși existența. Retragerea sa lasă deci un mare gol în viața noastră politică, și toată lumea face urări pentru reabilitarea acestui om de stat, pentru că, dacă vârsta sa înaintată nu-l îngăduie să mai ia o parte militantă, la afacerile publice, să poată cel puțin, încă mult timp, să ne călăuzească cu sfaturile sale prețioase, și să ne dea concursul înălțelor sale lumini.

Dar viața de partid nu se poate opri în loc. Funcțiunile sunt permanente, și organele cari le împlinesc se schimbă, căci într-o țară parlamentară partidele de guvern sunt de neapărâtă trebuință pentru viața statului.

Dl Ion Brătianu a fost deci numit președinte al consiliului de miniștri, în locul dlui Dimitrie Sturdza.

Este al doilea eveniment al zilei și marea sa însemnatate nu va scăpa nimănui.

Organismele sănătoase de partid se afirmă tocmai în momentele critice, când fapte grabnice le supun la încercări neprevăzute.

Spontaneitatea și unanimitatea cu care s'a făcut această transmitere de direcție — arată în de ajuns mărimea acestui partid, sănătatea sa morală și înalta sa aptitudine de a governa, constatând în a ști și a voi cu hotărâre, fără a se pierde îndoieli enervante.

Faptul că personalitățile liberale cele mai însemnate, oameni îmbătrânțiți în slujba statului, având în vedere numai interesul general, s'au dat la o parte, cu o abnegație admirabilă, fapt care li cinstește tot atât cât și pe acela pe care

l'au ales, — arată că înălțime de suflet există în acest partid.

...Dnul Ion Brătianu nu va avea numai voturile partizanilor săi, va avea și sufletele lor, căci cordialitatea aduce după sine cordialitatea. El va fi ca și sinteza cea mai luminoasă a partidului liberal, a acestul frumos partid a cărui istorie este făcută din mișcări generoase, de înaltă abnegație, de îndrăznele patriotice, de nobilă înțelepciune.

Și dacă dnul Ion Brătianu poartă un nume, care exercită un legitim prestigiu asupra națiunii române, acest nume nu l' crează drepturi; și impune nu mai obligații mari.

Subt asemenea auspicii, partidul liberal e sigur că va merge înainte pe calea glorioasă pe care l'au condus șefii iluștrii cari până acum i-au călăuzit destinele.

Știrea numelui dlui Brătianu ca prim-ministru — scris »Voința Națională« — a fost comunicată imediat, pe cale telegrafică, tuturor prefeșilor din țară.

Cu toată adâncă părere de rău stărnită de earzele cari au pricinuit retragerea dlui Sturdza, știrea numelui dlui Ion I. Brătianu a fost întâmpinată cu bucurie în toate cercările liberale.

La clubul național-liberal, s'a făcut noului președinte al consiliului o primire entuziastă. S'au ținut mai multe cuvântări.

Dl Brătianu a răspuns că și dă seama de greutatea răspunderii ce și-a asumat ca președinte al consiliului și că a primit această sarcină numai cu încredințarea tuturor fruntașilor autorizați ai partidului, precum și cu aprobarea președinților Corpurilor legislative.

Dna a făcut apel la concursul tuturor membrilor partidului pentru a se realiza acea armonie de idei și bucurătelogere deplină de care are nevoie un partid politic pentru înălțarea operei lui de guvernament.

Dl Ion I. Brătianu i-a răspuns dl Dimitrie Protopopescu, asigurându-l de concursul întregului partid liberal.

Dupăce intronizarea de club s'a sfârșit, dl Brătianu a fost primit în audiență de M. S. Regale la palatul regal și de A. S. R. Principele Ferdinand la palatul de la Cotroceni.

Seara, un număr considerabil de cetățeni, au marea în frunte și cu forță, au făcut o entuziastă manifestație de simpatie la locuința noului președinte al consiliului de miniștri.

NOUTĂȚI.

ARAD, 12 Ianuarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Cu poșta de azi am primit iar mai multe ofrande pentru victimele din Sicilia.

S'a mai găsit un preot, dl Cornel Popescu din Pauliș, care a lăsat să se strângă în ziua întâi a serbătorilor Crăciunului cu un disc ajutoare pentru acest scop și rezultatul a fost că s'a strâns 6 cor. 20 fl.

Nu ne îndoim că în serbătorile ce ne stau înainte a Anului nou și a Bobotezei, exemplul frumos va fi imitat în toate bisericile noastre pentru scopul și creștinesc și românesc.

Colesta noastră de azi:

Nicolae Lăzărescu, Sîria — — —	Cor. 2.—
Martin Sdion, preot Temeș-Straja — — —	1.—
văd Maria Pavlovi — — —	1.—
Mihail Veliș, avocat Chisinea — — —	10.—
P. Andreș, locotenent Brod n/S — — —	3.—
Din Boșneac — — —	60.—
Ioan Szabó, Szamosveresmar — — —	50.—
Pavel Căprariu, Garavăli — — —	2 40.—
C. Popescu, preot, Păuliș — — —	1.20.—
Cu discul în biserică Păuliș — — —	6.20.—

Cor. 27.90

Listele noastre precedente 479.20

Loialită Cor. 502.10

— Balul Asociațiunii. Aflăm că se fac pregătiri latine pentru balul Asocia-

țiunii fixat pe ziua de 11 Februarie st. n. Se pare că se va relua tradiția strălucitelor baluri românești de odinioară cari făceau mândria arădanilor.

— Dl Antoniu Mocsonyi, a dăruit pentru fondul cultural 10 acții de ale băncii culturale »Lumina«.

— A. S. S. Prințul Ferdinand decorat. Dl Blondel, ministrul Franței la București, a fost primit alaltăieri la prânz în audiență extraordinară la Palatul regal, pentru a prezenta A. S. R. prințului Ferdinand al României insigniile marelui cordon al »Legiunii de onoare« franceze care a fost conferit Alteței Sale Regale prin dl președinte al republicii franceze. Dl Blondel a fost condus, după obiceiul, la palat într-o trăsură de curte. Ministrul Franței a fost primit în sala tronului prin M. Sa Regele și A. S. R. prințul României, încourajări de dignitari militari. După remiterea decorațiunii Prințului moștenitor, dl ministru al Franței a fost reconduș cu același ceremonial ca la sosire la otelul legațiunii franceze.

— Unirea țării românești. Pentru ziua de 24 Ianuarie revista populară »Albina« fondată la 10 Octombrie 1897 va scoate un număr festiv spre a sărbători împlinirea a 50 de ani de la unirea țării românești. Acest număr va cuprinde: articole istorice evnădănd evenimentele cari au procedat și au desăvârșit actul marelui al unirii; listele membrilor divanurilor adhoc și ale adunărilor electivă; dări de seamă amănunțite ale ședințelor memorabile dela 5 și 24 Ianuarie 1859; proclamațiile Domnitorului Găza după alegerea în Moldova și în Muntenia; actul adresat păterilor după fadoia alegere; poezii, articole de ziare, discursuri din acel timp etc. Numărul festiv al »Albinei« va fi împodobit cu un tablou alegoric în color și 4 reproducții de tablouri ale vremii, tot alegorice și în color, cu numeroase ilustrațiuni, reprezentând scene din acei timp, cum și portretele celor mai de seamă persoane cari au avut rol în cursul acestor evenimente. El va fi nu numai o publicație documentată, care va trebui să se afie în casa ori cărui ban român, dar și o lucrare de artă, care va constitui un adevărat premiu pentru abnegații »Albinei«.

— Spitalaria Bucureștilor au fost vizitate deunazi de dl Dr. Baas unul din profesorii cei mai reputați ai facultății de medicină din Berlin. Distingul medic german a exprimat adâncă admirare pentru excelențele instalații ale spitalaria lor și a declarat că în Germania și în țările Apusului se găsesc rar astfel de spitalaria.

— Dl Barbu Delavrancea a cilit artiștilor Teatrului Național plesă d-sale »Apus de Soare«, — al cărui subiect este luat din zilele de pe urmă ale lui Ștefan cel Mare.

Cei cari au asistat la această cetire spun că piesa este admirabilă.

— Și acesta i tricolor! »Sieb. D. Tagblatt« de Vineri scrie că un funcționar (se vede că foarte zelos în slujbă) a dictat o pedeapsă de 20 coroane negustorului român C. Isaac din Săbeșul-răsăse, pentru că în vitrina prăvăliei sale și-a arătat marea »săpun Schicht« pe un așș în culorile roșu-albastru-galbin.

— Societatea academică social-literară »România Jună« din Viena țavită la serbarea anului nou împreună cu dans, ce va avea loc Miercuri în 31 Decembrie 1908 st. v. în Kursalon (I Stadipark).

— Lupta în contra alcoolului. Episcopul romano-catolic din Roznyó a dat de anul nou o pastorală, în care preoțimea sa e provocată să lupte din toate puterile și cu toate mijloacele în contra alcoolismului, care e astăzi oșă mai grea boală, lășită mai ales printre muncitorime.

— Limba maghiară în școlile populare nemaghiare. Fostul oficială a publicat ordinul ministrului de culte și instrucțiune publică, privitor la planul de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, lucrat din încredințarea ministrului de Mihail Lang, directorul preparandiei de stat din Arad. Conform acestui plan, limba maghiară în școlile cu 6 clase și un învățător se va propune în 13 ore la săptămână. În școlile cu 2 învățători la 21¹/₂ ore, cu patru și cinc învățători în 32, iar în cele cu 6 învățători în 39. În clasele prime se vor face numai exerciții de vorbire: despre corpul omenesc și părțile sale,

familie și membrii aceleia. În clasa II-a se va începe citirea și scrierea maghiară. În clasa III—IV. cunoștințe geografice, orografice, iar în clasele V—VI. cunoștințe din istorie și constituție, cam în măsura folosită și până aci. De sine se înțelege, la școlile cu șase clase și un învățător materialul este mai restrâns, la cele cu mai mulți învățători mai estins. Învățătorilor le stă în drept a se folosi de orice metodă, numai să poată presta rezultatul prescripției de lege. În caz contrar vor fi siliți a se folosi de metoda directă prescrisă de planul ministerial. Planul ministerial va intra în folosință în anul școlar 1910/1911. Scopul lui este cel atins și în legea de instrucțiune din 1907, ca elevii clasei a VI-a să știe vorbi și scrie în limba maghiară.

— **Biserica surpată.** În orașul Nax lângă Zürich biserica s'a surpat în timpul slujbei, omorând vre-o 30 de persoane și rănind un mare număr de credincioși.

— **Un capelmaistru decorat de regele Carol.** M. Sa regele Carol al României a conferit dîni Alexander Zolner, capelmaistru al regimentului 33 de infanterie din Arad medalia jubilară Carol I.

— **Concedierea rezerviștilor.** Din Timișoara se anunță că comandarea celui de al patilea corp de armată a ordonat concedierea imediată a rezerviștilor dela regimentele unde au fost convocați.

— **Omor pe muntele Atoș.** Egemenul Cristom dela mănăstirea Laora, de pe muntele Atoș, a fost omorât de niște făcători de rele, cari au rămas până acum nedescoperiți.

— **Fondul cultural.** „Târgul” serie: La glasul de chemare al I. P. S. Sule, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșiașu, grăbesc a răpunde banii români și credincioșii filii ai bisericii noastre. Astfel dl. Dr. Ioan Miha, mare proprietar în Vinerța, prezidentul societății pentru fond de teatru, diacul fiu al neamului și al bisericii, s'a lăsat la fondul cultural arhidiecezan cu 5000 cor., date în 25 de acțiuni de ale institutului de bani „Lumina”, iar dl. Aurel Novac, avocat și deputat distal cu 1000 cor., în zece acțiuni de ale institutului de bani „Astra” din Săseș montană. Târgul!

— **Fată de 117 ani.** Într-o comună rurală a comitatului Győr a murit zilele trecute o fată, cu numele Ana Farkas, care împlinise anul 117-lea al etății. N'a fost bolnavă niciodată. Așum a bolit trei zile, apoi a adormit în Domnul.

— **Necrolog.** Cu inima înfrântă de nemărginită durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că prealabilul soț, tată, frate, socru, moș și cumnat *Ioan Moldovan*, paroh-protopop gr.-cat. al Călinei, membru fondator al „Asociațiunii”, președintele Institutului de credit și economii „Cămpiana” etc. etc., după un morț scurt, provăzută cu ss. Sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminică în 10 Ianuarie st. n. la 4 ore p. m. în al 72-lea an al etății și al 48-lea an al căsătoriei și proșiei.

Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza după rîtul gr.-cat. spre odihna veșnică Miercuri în 13 Ianuarie st. n. 1909 la 10 ore a. m. în cimiterul gr.-cat. din loc. — Călinea, în 11 Ianuarie st. n. 1909. Fie-l țărâna ușoară și memoria eternă! — Familia îndurerată.

— **Lunaticul.** În Graț a avut sfârșit tragic gimnazistul Brandt Alfred, în etate de 20 de ani. A căzut noaptea dela etajul al patrulea pe pardoseala din stradă și și-a spart capul, rămânând mort pe loc. Brandt era lunatic și tocmai se întorcea din excursiunea de noapte, pentru a se duce în odaia sa, dar cineva a trântit poarta cu putere mare și bietul băiat s'a deșteptat și a căzut de pe casa pe care se primbă.

— **Gheorghe Ioanovici.** În Budapesta a murit ieri Gheorghe Ioanovici de Duleu și Valea-mare, fost deputat și secretar de stat. Moartea scoate la iveală pe acest om de care până acum nu se află aproape nimic, deși grație poziției sale sociale, obârșiei și averii sale de mai multe milioane ar fi putut să-și câștige merite într'adevăr însemnate pentru neamul său. Gheorghe Novacovici a fost deputat ales în Lugoj și trimis în dieta dela Pressburg. A luat parte la revoluția dela 1848 însă nu între feciorii de munte ai lui Iancu și Axente ci în rândurile armatei ungurești.

Supt baronul Eötvös el a fost secretar de stat și a lucrat la alcătuirea statutului organic ortodox și a fost deputat în congresul național din Sibiu deși iera în acelaș timp francmason.

Ioanovici a fost toată viața sa un hermafrodit politic.

Se pretindea român dar trăia în media exclusiv ungurească în Budapesta publicând lucrări ungurești și contribuind prin studiile sale de lingvistică la cunoașterea limbii ungurești (a fost membru al academiei ungurești). A fost membru în congresul național și în acelaș timp șeful lojei francmasonice din Budapesta. Român, dar aparține partidului „moderat” care vrea „pacea” cu ungurii pentru cari a luptat în 48. Un tip al românilor-unguri cari formează idealul atâtor oameni la noi și nu sunt în definitiv decât o tranziție către — maghiarizarea deplină.

— **Examinarea lui Siczinski.** Ucigașul guvernatorului Potocki, studentul Siczinski a fost examinat de o comisiune de doctori. Erolul student ruten a fost declarat absolut sănătos atât acum cât și la timpul când a săvârșit omorul.

— **Rescumpărările feliicitărilor de anul nou 1909.** Pe seama „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, despartământul „Timișoara”, s'a dăruit cu rescumpărări de anul nou 1909 pentru feliicitări, următoarele nume dela domnii:

Enanuel Ungureanu și Dr. Petru Țagle, Timișoara, câte 10 cor.; Dr. Lucian Georgievici, Reșcaș, Const. Dimicescu, Ciocova, Dr. Traian Sincay, Vinga, câte 5 cor.; Dr. Aurel Cosma, Maior I. Theodoroviciu, Rom. Zăvis, Timișoara, Gheorghe Lupșa, Blajova, câte 8 cor.; Gheorghe Tositu, Călacea, 2.50 cor.; Romulus Cărăbașiu, Terențiu Bugariu, Ioan Miculescu, Timișoara, Nicolae Mielata, Terenteaz, Gheorghe Ciocoiu, Hitliș, Ioan Catina, Ghirec câte 2 cor.; Gavril Selogeanu, Timișoara 1 cor. 60 fl.; Nicolae Groza, R. St. Mihailu, 1.50 cor.; Nicolae Gherdan, Liviu Măgeu, Iuliu Luțiu, Aurel Sfetcu, Al. Hódăgia, Timișoara, Alexandru Baibaș, Baziaș, Nicolae Crășmar, Bărăteaz, Petru Crăciuna, Dimitrie Pleșin, Ghirec, Vasile Ciata, Jăbali, câte 1 cor. total: cor. 74.60, care sumă a intrat în casa despărțământului numit al: „Asociațiunii”.

Pentru aceste dăruiri, în numele și din încredințarea comitetului: „Asociațiunii” despartământul: „Timișoara”, aduc cele mai călduroase mulțumiri.

Timișoara, în Ianuarie, 1909. — Romulus Cărăbașiu, directorul desp. „Timișoara-Astra”.

— **Dare de seamă.** La petrecerea populară din Valcani ce s'a ținut în 26/XII a. c. au plătit taxa de intrare cu suprasolvire domnii: Mihail Zomborian paroh 10 cor., Ioan Chera proprietar 5 cor. Bildhauser Gyala 5 cor. Cornel Albu, jurist 3 cor. Simonașchi Béla 5 cor. Dr. Autociu Ardelean 2.20 fl. Dr. Alexandra Fleischnier 2

cor. Nic. Blauman 2 cor. Tarju Béla 2 cor. G. evitez cu mulțumită. *Niculae Radu*, casier.

— **Rectificare.** Dl. Dr. Dionisie Stoica ne cere publicarea următoarei rectificări: În n-rul 89 al „Gazetei de Daminec” s'a publicat o notiță supărătoare la adresa scriitorilor Sadoveanu și Sandu Aldea și a bibliotecii Minerva. Ea latase trimisă din România pe o filă tipărită (reproducere din „Viața nouă”) și s'a publicat în lipsa șefredactorului nostru și a proprietarului gazetei. În n-rul 41 s'a rectificat deja această eroare. Și astfel dacă mai târziu a fost lădată biblioteca Minervei, prin asta nu s'a comis nici o inconsecvență. Prin urmare în n-rul 261 al „Tribunei”, la foileton, i-s'a făcut o nedreptate ziarului nostru înștiințându-se că informația lui literară nu e consecvență.

— **Welnberger Ferencz** glavaergeriu popular în Arad str. Andrássy Nr. 20. Recomandă cele mai frumoase și mai ieftine foarte convenabile cadourile de Crăstian și de anul nou, cu prețuri foarte moderate.

Ultime informațiuni.

Di Justh pentru o pace cu naționalitățile.

— Prin telefon. —

Budapesta, 12 Ianuarie. *Președintele camerei d. Justh a fost Duminică trecută în clubul partidului kossuthist. Aici dânsul a declarat că partidul kossuthist are datoria să realizeze banca națională și votul universal egal și secret. Dar declarația cea mai importantă a președintelui camerei este că, după dânsul guvernul unguresc are datorie de a căuta împăcarea cu croații și cu naționalitățile. Se afirmă că astă vară fiind la vânătoare prin munții Făgărașului ca oaspetele dlui Dr. Nicolae Șerban, d. Justh a declarat că dorește pacea cu românii și dacă va ajunge ministru de interne, ar numi imediat trei-patru prefecți dintre deputații naționaliști de ex. pe deputații Aurel Vlad, Iuliu Maniu și Teodor Mihali.*

Urcarea contingentului militar din Budapesta.

În ziua de 18 Ian. camera se va deschide. Se vor dezbate următoarele proiecte și în această ordine: proiectul reformei dărilor, proiectul urcării contingentului militar, apoi proiectul anexiunii Bosniei și Herțegovinei la care se așteaptă o discuție foarte vie.

Di Andrássy amână proiectul de reformă electorală.

Budapesta 12 Ianuarie. Secțiunea camerei pentru proiectul de reformă electorală încă nu s'a întrunit pentru a discuta proiectul de reformă electorală a ministrului Andrássy. Prin cluburile politice se afirmă că ministrul ar fi declarat că în împrejurările dificile în cari ne aflăm este hotărât a nu pune proiectul votului plural în anul acesta (1909).

Soarta proiectului votului plural devine deci tot mai problematică.

Contra anexării Crétéi. Constantinopole. La manifestația în contra anexării Crétéi au asistat 10.000 de persoane, din toate clasele societății, toți mohamedani. Oratorul cel mai principal a fost primarul din Stambul, care a asigurat mulțimea că puterile protectorale ale Crétéi nu vor permite niciodată anexarea. Pentru moment, otomanii se mulțimesc cu protestarea; iar dacă protestările lor vor rămânea fără efect, ei se

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY”

Kristály gőzmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

vor cotări a se ajută singuri. Un alt orator a spus că arma cea mai bună este bolcotarea proaselor Greciei; dar în caz când bolcotarea n'ar fi roade satisfăcătoare, atunci Creta ar trebui să fi cedată Angliei. Se strigă atunci de mai multe ori: Jos Grecia!

După ce o rezoluție, fu adoptată, mulțimea se duse în fața Camerei unde președintele Ahmed-Riza apără la fereastră și rosti o cuvântare amintind că Creta aparține Turcilor și asigurând că guvernul și Camera vor face datoria lor deplină. (Aplauze). Mareșalul Gazi Muktar dădu aceeași asigurare în numele Senatului.

Apoi, mulțimea se duse în fața sublimii Porți unde număratoase cuvântări fură rostite. O deputație fu trimisă marelui vizir spre a-i trimite rezoluția votată. Marele vizir apără la fereastră și și declară că zvonul după care Grecia și-ar fi anexat Creta este fără temei: guvernul grecesc n'a primit anexarea, care nici n'ar fi fost permisă de puteri. Poarta va face tot posibilul ca aceste zvonuri false să nu se mai repete. Se știe că această născocire a fost pusă în circulație de către cretanii creștini.

După manifestațiuni entuziaste în fața parlamentului, dar petrecute fără incident, hamalii și cărmacii au manifestat căntând în fața vămii, unde discursurile au fost rostite glorificând bolcotarea mărfurilor austriece și declarând că această mișcare va fi continuată.

Felurimi.

Electricitatea și creșterea plantelor foarte însemnată e descoperirea profesorului Lemström de la Universitatea din Helsinki, care a dovedit cu oțire că, supunând ogoarele la lucrarea unor câțimi sibe de electricitate și fără instalații costisitoare, a sporit, grăbit și îmbunătățit roadele.

Lemström a băgat de seamă că, în ținuturile polare, plantele cresc foarte repede și rodesc foarte bine, de și căldură nu prea au din belșug. Pricina i-a părut că ar fi electricitatea, în deosebi descărcările electrice puternice ale atmosferei, cunoscute sub numele de aurore boreale.

Mai întâiu a făcut experiențe pe plante ținute în oșe, supunându-le la descărcările electricității, zise statice. Urmările au fost așa de bune, încât a făcut încercări și mai în mare. A pus pe ogoare de 3-5 hectare o rețea de sârmă, în care a trimis o încălzire pozitivă, iar pământul era în legătură cu polul negativ al Mașinii electrice zise de inducțiune (Rahn korff, etc.) Mașina aceasta a lucrat mereu în toată vremea creșterii, etc., plantelor. Prin urmare au avut loc mereu, cu pauze mici, descărcări electrice între rețeaua pozitivă și pământul negativ. Aceste descărcări au lucrat asupra plantelor aflătoare cel mult la 40 cm. depărtare sub rețea.

Cercările s'au făcut într'o mulțime de locuri, la felurite lătimi geografice și, ori de câte ori s'au făcut cu îngrijirea trebuitoare, lucrarea electricității a fost de cel mai mare folos, sporind roadele până la 100 la sută, scurtând timpul creșterii și concerei și îmbunătățind calitatea.

Toldeaus, frește, a avut grije să lase alături de ogoarele electrizate, bucăți în totul la fel, nesupuse la acest fel de descărcări, deci ogoare de control. A asemănat toldeausa roadele ogorului electrizat cu ale celui alalt.

Dar mijlocul lui Lemström nu se putea întrebuința pe ogoare mari, căci cum putea țara, se mână, luca ogoarele având pe ele rețeaua așa de aproape de pământ. Nu era, de altfel, cu puțință să așeze rețeaua mai sus, fiind că mașina de inducție da curente slabe și deci descărcările între rețea și pământ nu s'ar fi putut face de la o depărtare de câțiva metri.

Sir Oliver Lodge, principalul Universității din Birmingham, cunoscut specialist în electricitate, a izbutit a preface curenții alternativ cu mare tensiune, în curenți simpli cu tensiune mare, prin ajutorul unui îndreptător cu mercur. Izbuții deci, în timpul din urmă, a așeze rețeaua chiar la 5 metri de la fața ogorului și totuși a avea descărcăturile trebuitoare și a lăsa puțința de a se face toate munșile agricole.

Curentul electric simplu produs are tensiune de 100.000 de volți, dar nu e de los primejdios. Mașinile electrice cari îl produc nu au putere mai mare de un cal-vapor.

E de dorit ca agricultura să se folosească de această descoperire, îndată ce va ieși din stadiul experiențelor.

BIBLIOGRAFIE.

Dela librăria »Tribunei« din Arad se mai pot căpăta următoarele calendare pe a. c. Calendarul dela Cluj, prețul 20 fil + 05 fil. porto.

Calendarul ilustrat al Bibl. pentru toți, prețul 30 fil. + 05 fil. porto.

Calendar literar și istoric, prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Calendarul național al »Foli interesante«, prețul 36 fil. + 05 fil. porto.

Calendarul dela Arad, prețul 50 fil + 10 fil. porto.

Calendarul »Minervei«, prețul 1 cor. 28 fil. + 10 fil. porto.

A apărut: Terminologia studiilor fizico-chimice, de Ioan Crișan, învățător. Prețul 10 fil.

Nrul 1 din Biblioteca bunilor timpieri: Chestiunea alcoolismului, conferință de G. Bunge doctor în medicină etc., cu un adaus: Femeia în luptă împotriva alcoolului. Un cuvânt către lucrători. Prețul 25 bani.

Ambele se pot căpăta dela librăria »Tribunei« în Arad.

A apărut: »Neamul Romănesc« literar. Anul I Nr. 1 cu următorul sumar: Cuzânt faine de N. Iorga, Predicile părintelui Iuliu Scriban de N. Iorga, Zădarnic (poezie) de G. A. Giulescu. † Vasile Cosmovici de N. Iorga. Soborul (poezie) de G. Rotic. Romănismul în Bucovina de C. Iordănescu. Amintiri din Ardeal de T. O. Un congres al »St. Aliașe« de Ioan Grămadă. Herman și Dorotea, traducere de Oreste. Spre ziua în București de H. Stahl. Unde e viațunea (poezie) de G. Rotic. Presa străină și românii de O. G. Reșemare (pozie) de H. Frollo. O înscriere la licență din Blaj de T. O. Moștenirea (poezie) de G. Rotic. Ceva despre Dobrogea de Cristea Sandovici. Fata lui Iair de I. U. Soricu. Cum sunt mușeele de artă din Franța de N. Bărescu. Însemnările unui recrut de M. Popescu. O nouă istorie a literaturii românești (a dlui Ghiță Pop) de N. Iorga.

»Convorbiri Literare«, u'țul număr din Decembrie, este dedicat într'o bună parte memoriei lui Andrei Șaguna. Cităm din acel număr următoarele articole interesante: Mitropolitul Andrei Șaguna de N. Dobrescu. Anastasia Șaguna de Dr. I. Lupas. Organizația bisericească și școlară a lui Șaguna. O scrisoare a lui Neofit Scriban către neuitatul mitropolit, ș. a. Este un număr dintre cele mai îngrijite ale vechelii reviste.

Economie.

O bancă română la Kișineu. O telegramă anunță că la Kișineu, s'au pus bazele unei bănci agricole și industriale, în scopul de a da o mai mare dezvoltare acestor două ramuri de activitate.

Capitalul subscris pentru această bancă este de 15.000.000 lei.

Cea mai mare majoritate dintre membri care compun această societate sunt români. Știrea a produs o excelență impresie în București, unde s'a comunicat întâi.

Convenția cu România. Conferințele ce s'au ținut în Viena la ministerul de externe între reprezentanții guvernelor austriac și ungar cu privire la negocierea tratatului de comerț cu România au luat sfârșit. Un deplin acord a fost stabilit asupra punctelor principale. Decr. pregătirile interne pentru continuarea negocierilor cu România sunt gata.

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de »Reuniunea femeilor române« din Sibiu, deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucătărie fină. Cursul va dura dela 15 Ianuarie. Taxa lunară a acestui curs e de 600 cor. Elevele primesc locuință și întreținere în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela comitetul reuniunii. În timpul acestui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile. La școala de menaj s'a ținut Luni, la orele 4 j. m., examen practic cu eleva cursului de toamnă. Bucatele au fost pregătite și servite de eleve, sub conducerea dăi Talia Bogdan, conducătoarea școlii fiind bolnavă. Un public distinct s'a punit a avea convinge, că la această școală pot fetele cu mult succes să învețe a pregăti bugate simple, potrivite pentru masa fiecărui cetățean, bucate alese, pentru zile de sărbătoare, pentru mese bogate.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 12 Ianuarie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.

Grâu pe Aprilie 1908 (100 klg.) 25.32—25.34
Șăcară pe Aprilie 18.54—18.56
Cucuruz pe Mai 14.70—14.72
Ovăș pe Aprilie 17.28—17.30

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următor

Grâu nou

De Tisa	—	—	—	24 K.	90—25 K.	85
De comitatul Albe	—	—	—	24	> 70—25	> 60
De Peșta	—	—	—	24	> 80—25	> 70
Bănățene	—	—	—	24	> 85—25	> 60
De Bacica	—	—	—	24	> 95—25	> 85
Șăcară	—	—	—	20	> 10—20	> 30
Orzul de nutreț, cvallit. I.	16	>	10—16	>	30	>
» de cvallitatea II.	15	>	70—16	>	00	>
Ovăș de I.	17	>	25—17	>	50	>
» » » II.	16	>	95—17	>	25	>
Cucuruz	—	—	—	13	> 80—14	> 20

Poșta Redacției.

Un oțenaș din Făgăraș. Scrisoarea ne a sosit prea târziu. Anum te rugăm să ne informezi, dacă să mai poate, despre rezultatul acelei »Serbări«. Suntem curioși și noi să știm, cum cum s'a inaugurat un siesg unguresc sub ochii binevoitori ai fruntașilor români — din cel mai românesc comitat.

A. P. teolog. Vi s'a răspuns în numărul de Crăciun la Poșta Redacției. Nu putem altfel.

Poșta Administrației.

Isidor Ierianu. Am primit 24 cor. abonament pe 1908 întreg.

Simion Bodan. Gereberț. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1908.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

Tinerii și fetele

se vor desvolta ajungând puternici și viitori, pierzând orice melancolie dacă să vor hrăni cu

Emulsiunea lui Scott

care e cel mai excelent din toate locurile tonice.

Medicii și moșșele recomandă ca cea mai mare căldură de 32 de ani încoace Emulsiunea lui Scott. 3

Se digeră mai ușor decât laptele.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul

Un concipist cu praxă

afiă aplicare momentană în cancelaria avocatului

Dr. Lucian Borgia
Sibiu (Nagyszeben).

Struguri de desert

în vie proprie de Gioroc, se capătă în pachete dela 5 kgr. la

Pásztó J. în Arad.
Nr. telefonului 520.

AVIZI!

Avem onoare a Vă aviză, că cu 1 Ian. 1909 am deschis în

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 33
o librărie purtând numirea

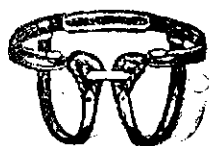
„LIBRĂRIA DIECEZANĂ din ARAD“.

Asortimentul bogat de tot felul de *revizite de scris, cărți literale, școlare, piese muzicale, hârtii, cărți ilustrate, tipărituri, invitări, cărți de văzută* etc. etc. ne pune în poziția plăcută de a promite executare promptă și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul onor. public!

semnăm cu stimă

LIBRĂRIA DIECEZANĂ.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mii de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, cease eră defectul celorlalte până acum.

Prețul: 1 duzină de [Zenith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zenith pentru dame 7 cor.]

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zenith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zenith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, rezom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru înzălțirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește cele mai bune

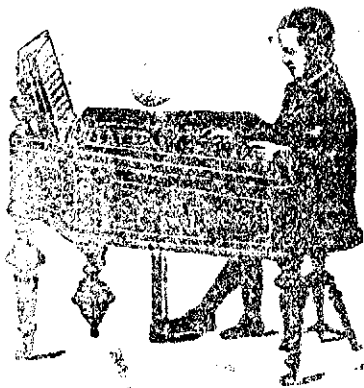
cimbale,

precum și

repararea tuturor instrumentelor

cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate

Higiena produselor alimentare.

Cărnuri, pasări, ouă, pește, lapte, brânzeturi.

Intoxicațiile alimentare, calitățile alimentelor, conservarea, alterațiunile și falsificațiunile de

M. PENESCU, medic veterinar
Ploești (România).

Prețul lei 1-50 franco la autor.

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile preoțești și uniforme.

Nagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-au sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul

meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesuri și paltoane de iarnă foarte bune.

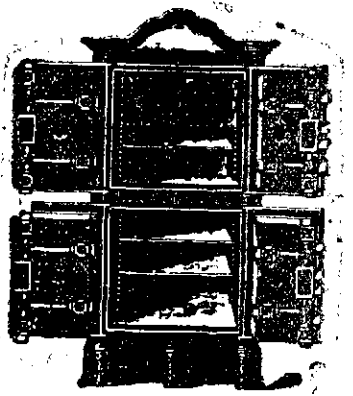
SIBIU
E. PUREGE
fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă fabricațiile sale proprii de

casse de bani

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri panoposite, incuitori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de bransa asta.

Recomandă de asemenea practicele (mașini)

● cuptoare de fert ●

în toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

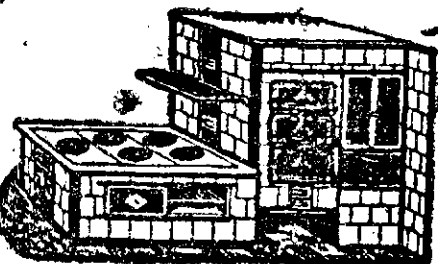
Atrage atențiunea on. publică din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

● lăcătușerie, și construcție ●

are-i cel mai mare din tot Sibiu!

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri exceleate de muncă! Primește ori-ce-fel de construcții atingătoare de această bransă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimite gratis și franco decluziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.

E. Purege
Sibiu, Schmidtgasse 19.

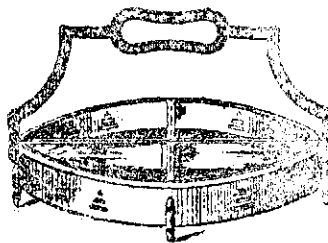
Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9
— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduc la cunoștința on. publică, că am deschis o

prăvălie de obiecte de argint de China

corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare depozit permanent de tacâmuri, țevă, jardiniere, cabare, șezut și tot felul de obiecte de lux, lașonul cel mai moderat. Țin mare depozit din obiectele de Barmser și Szandriok, tot asemenea obiecte optice. Solicit part. on. publică. Cu stimă

Feuerstein Herman

în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás-Király-tér nrul 9.

— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și frec.
Comanda de la provincie se săvârșesc prompt și solid.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale

SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

„DRĂGANUL“

— institut de credit și economii, societate pe acții în Beiuș. —

CONVOCARE.

Prea stimații acționari ai institutului de credit și economii „Drăganul” din Beiuș sun poftiți la

I-a adunare generală

care se va ține la 24 Ianuarie 1909 st. n. la 2 oare d. m. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea alor trei acționari pentru verificarea procesului verbal și de scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul direcțiunii.
3. Raportul comitetului de supraveghere despre examinarea conturilor a bilanțului și a propunerilor pt. împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Autorizarea contabilului Ioan Petra la signarea firmei.
6. Deliberare asupra deciziei 19306/1908 k. sz. a tribunalului din Oradea-mare referitor la întregirea § 12 din statute.
7. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
8. Alegerea alor 6 membrii în comitetul de supraveghere.
9. Alegerea alor 8 membrii în consiliul direcțiunii.

Beiuș, la 4 Ianuarie 1909 st. n.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

Debit		Contul Bilanț. — Mérleg számla.		Credit	
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa — Pénztári részlet	3619	16	Capital social — Alapítóke	200000	—
Cambii — Váltók	363258	—	Depuneri — Betétek	91581	58
Cambii cu acoperire hipotecară — Jelzálogosított váltók	193065	—	Reescompt — Visszleszámitolt váltók	272051	—
Imprumuturi hipotecare pe amortizare — Törlesztéses jelzálogkölcsönök	5610	—	Spese de fondare — Alapítási költségek	485	78
Obligațiuni cu caventași — Kötvény kölcsönök	582	—	Depozite de cassa — Letétek	4746	18
Mobilier — Felszerelés 214784			Interese transitoare — Atmeneti kamatok	7597	70
10% descriere — 10% leírás 21478	1933	06	Profit net — Tiszta nyereség	6738	56
Capital social restant — Alapítóke hátralék	14265	—			
Diverse conturi debitoare — Különféle adósok	868	58			
	583200	80		583200	80

Debit		Contul Perdere și Profit. — Veszteség és Nyereség számla.		Credit	
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
5% interese acționarilor după ratele solvite — Részvényeseknek a befizetett részletek után 5% kamat	7600	—	Interese: — Kamatok:		
Interese după depuneri. — Betét kamat	1422	10	dela cambii — váltók után	15314	84
10% dare după interese de depuneri — 10% betét-kamatadó	142	21	dela cambii cu acoperire hipotecară — jelzálogosított váltók után	6935	11
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat	5638	84	dela credite hipotecare pe amortizare — törlesztéses jelzálog kölcsönök után	256	21
Contribuție — Adó	774	60	dela obligați. cu caventași — kötvény kölcsönök után	18	75
Salare — Tiszti fizetések	3476	58	dupa capitale elocata la alte institute (70% libere de dare) — más intézeteknél elhelyezett tőke után (70% adómentes)	4917	50
Spese curente — Üzleti költségek	1416	18	de întârziere a acționarilor — részvényesek késedelmi kamatai	538	44
Chirie — Házbér	557	—			
Descrieri — Leírások	214	78			
Profit net — Tiszta nyereség	6738	56			
	27980	85		27980	85

Beiuș, la 31 Decembrie 1908.

Dr. Ioan Ciordaș,
director executiv — vezérigazgató.

Belényes, 1908 december 31.

Ioan Petra,
contabil — könyvelő.

Direcțiunea: — Igazgatóság:

Alexandru Gera,
președinte — elnök.

Vasiliu Cartișiu,
Dr. Ioan Ciordaș,

Gavril Cristea,
Dr. Ioan Iacob,

Dr. George Murășan,
Dr. Coriolan Pap,

Vasiliu Papp,
Dr. Constantin Popovici.

Subsemnatul comitet am examinat contul bilanț și contul perdere și profit și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Alulirott felügyelő bizottság jelen mérleg-, nyereség- és veszteség számlát megvizsgálván, s az intézet fő és mellék-könyveivel összehasonlítván, helyesnek találta.

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizottság:

George Ardelean,
Vasile Babi,

Ioan Iepure,
președinte — elnök.

Nicolae Fabian,

Dr. Cornel Nyeș,
Iacob Teușan.